

Konferencja naukowa

"Polski film wyrusza w świat. Eksport oraz zagraniczna promocja i recepcja rodzimej produkcji audiowizualnej"

Kiedy? 12-13 października 2023

Gdzie? FINA, ul. Wałbrzyska 3/5

Organizator: FilMOTEKA Narodowa – Instytut Audiowizualny

Partnerzy: Katedra Filmu i Mediów Audiowizualnych Uniwersytetu Łódzkiego

Podczas konferencji zorganizowanej przez FINA w listopadzie ubiegłego roku analizowaliśmy wizerunki Polaków w zagranicznych filmach i serialach. Tym razem interesuje nas to, co sami poddajemy pod międzynarodowy osąd.

Jak wiadomo, film oraz produkcje medialne współtworzą *soft power* i stanowią ważny element dyplomacji kulturalnej, rozumianej jako sztuka kształtowania przyjaznych postaw wobec państwa, utrzymania dotychczasowych oraz pozyskiwania nowych sojuszników. Zarazem recepcja polskich filmów w zagranicznej prasie pokazuje, że tożsamość narodowa – polityczne i estetyczne imaginarium, złożone z kulturowo istotnych narracji oraz rozpoznawalnych toposów – często bywa *lost in translation*. Warto też ponownie zadać pytanie o „branding narodowy” – koncepcję, która traktuje państwo jako markę budowaną przez „produkty flagowe”, współtowarzyszące wyobrażeniom i przekonaniom o danym kraju. Ich międzynarodowy przepływ w globalizującej się, ale jednak nie całkiem zglobalizowanej kulturze, bywa podatny na ideologiczne, ekonomiczne i geopolityczne koniunktury. Czy filmowy „Polaków portret własny” czytany w tej perspektywie miałby zatem być inny dla widzów w kraju, a inny – dla zagranicy? Do jakiego stopnia kluczem do międzynarodowego sukcesu jest snucie opowieści uniwersalnych, zbudowanych zgodnie z ponadnarodowymi wzorcami i rozumianych pod każdą szerokością geograficzną? A może rację mają ci, którzy twierdzą, że atrakcyjność na arenie międzynarodowej można zyskać, podkreślając to, co unikalne, różniące nas od innych nacji? Czy eksponowanie w polskich filmach cnót heroicznych lub ofiarńicznych nie tworzy efektu odwrotnego od zamierzonego? A może te polskie filmy, które nakręcono w duchu „pedagogiki wstydu”, są lepszym towarem eksportowym, ponieważ niektórym zagranicznym widzom przynoszą satysfakcję płynącą z potwierdzenia stereotypu? Jaką rolę w tych procesach pełniło polskie kino i seryjne produkcje audiowizualne – w II Rzeczypospolitej, Polsce Ludowej, w okresie transformacji ustrojowej?

Pytania te mają także swój wymiar praktyczny, odnoszący się do naszego „tu i teraz”. Unijny program MEDIA wspiera dystrybucję „niekrajowych filmów europejskich”, rodzimy PISF oferuje środki na promocję i rozpowszechnianie polskich filmów zagranicą. Dla jakich interesariuszy korzystne są założenia tych mechanizmów wsparcia, kto czerpie z nich z największym sukcesem? Dane o kwotach przyznanych dofinansowań są dostępne – jakie są jednak konkretne efekty poszczególnych przedsięwzięć? W jakim stopniu sukcesy związane z oscarowymi nominacjami polskich filmów w ostatnich latach przekładają się na ich faktyczną oglądalność na świecie? Jeśli zaś traktowalibyśmy globalny box-office za istotne kryterium oceny, czy tytuł „najczęściej oglądanego filmu na Netflixie” to zawsze powód do dumy?

Jak widać, pytania o międzynarodową cyrkulację rodzimych filmów – nie tylko pełnometrażowych fabuł kinowych, lecz także produkcji telewizyjnych, w tym filmów krótkometrażowych, dokumentalnych oraz animowanych – uruchamiają wielorakie konteksty polityczne, ekonomiczne i kulturowe, które warto poddać namysłowi z dzisiejszej perspektywy. Uczynimy to w toku dwudniowej konferencji naukowej, która odbędzie się w FINA w październiku 2023 roku.

Informacje organizacyjne:

Prosimy o przysyłanie tematów referatów wraz ze streszczeniem (do 1800 znaków) i krótkim biogramem **do 15 lipca 2023** na adres: konferencja2023@fina.gov.pl.

Brak opłaty konferencyjnej. Referentom spoza Warszawy organizatorzy zapewnią zakwaterowanie (dwa noclegi).

Planowana jest publikacja prezentująca wystąpienia konferencyjne (w wydawnictwie punktowanym przez MEiN).

(w imieniu organizatorów)

dr hab. Konrad Klejsa

dr Agnieszka Janiak

dr Mateusz Werner